

Leo Trotskij
(september 1925)

Kampen för produktkvaliteten och arbetarkorrespondenterna

(med anledning av kamrat L.D. Trotskijs anförande på möte med
Pravdas arbetarkorrespondenter)

Kampen för en förbättrad produktkvalitet tar sig nu nya former. Det kan alla som var på träffen med *Pravdas* arbetarkorrespondenter 26 september intyga. Där höll kamrat L.D. Trotskij ett anförande på temat produktkvalitet. Det nya består i, att kampanjen för förbättrad produktkvalitet verkar lämna forskningslaboratorierna och en snäv krets av specialkommissioner och börjar bli en angelägenhet för en bred sovjetisk allmänhet. Den första stenen har redan lagts i denna sak av våra främsta opinionsbildare – arbetarkorrespondenterna.

Det var väl den saken kamrat Trotskij tänkte på, då han i början av sitt anförande konstaterade att han kommit till mötet av ”egennyttiga” skäl, nämligen för att på denna särskilda sammankomst argumentera för en bättre produktkvalitet. Därför avstod han också från att hålla ett sedvanligt föredrag och nöjde sig med ett lite enklare inlägg, vari han lade fram de viktigaste inslagen i den nya kampanjen och ställde ett antal frågor för det fortsatta meningsutbytet.

Vad är då tanken bakom denna kampanj?

Kamrat Trotskijs diskussionsinlägg

Kamrat Trotskij karakteriserade den nya rörelsen inom sovjetisk industri så här: Fram tills nu har vi bara intresserat oss för kvantitet. Hela den första perioden av vår återuppbyggnad gick i tecknet av industrins kvantitativa tillväxt. I praktiken kom detta förhållande till uttryck i formeln procentuell jämförelse med förkrigstiden. Samtidigt blundade vi för produkternas kvalitet.

Men kvalitet och kvantitet hör oupplösligt ihop med varandra. Tanken bakom den kampanj som nu har startat är därför, att öppna ögonen för produkternas kvalitet och att skärpa ekonomers, handelsföretags och råvaruleverantörers uppmärksamhet på denna sida av saken.

Men hur bestämmer vi då produkters kvalitet? Det finns naturligtvis en del enkla knep för att göra denna bestämning: Vi kan ta på produkterna, vi kan ibland smaka av dem. Men en sådan kvalitetsbedömning är alltför individuell och subjektiv. Vår uppgift består i att se till, att produktkvalitet ska kunna mätas objektivt, mätas i siffror. En glödlampas kvalitet kan vi redan mäta i antalet timmar som glödlampan brinner. Vid en jämförelse av timantalet mellan vår glödlampa och en utländsk sådan får vi fram en s.k. relativ kvalitetskoefficient.

Vi använder oss således av vetenskapliga metoder för att fastställa en produkts kvalitet. Dessa vetenskapligt framtagna koefficienter måste kontrolleras och göras synliga bland den konsumerande allmänheten.

Nästa fråga på dagordningen är att fastställa kvalitetsnormer, eller med andra ord, att standardisera vår industri. Serieproduktion i massomfattning måste bli kännetecknet för alla våra fabriker. Det ackordsarbete som, i syfte att öka produktionsvolymen, har införts hos oss – har i en rad fall sänkt kvaliteten. Vi måste kunna åstadkomma en standardiserad produkt, som till sin kvalitet är jämn och gjord med stor noggrannhet. Helt klart kommer vi härvidlag att få hjälp av trycket från massan av konsumenter och våra opinionsbildare, konsumentkooperationen och pressen – och det är här sona arbetarkorrespondenterna kommer in i bilden.

Pressens och arbetarkorrespondenternas pådrivande roll

Vi kan se hur pressen har en pådrivande roll redan nu, berättade kamrat Trotskij och fortsatte: Föreståndaren för Böndernas hus i Smolensk skickade häromdagen in ett helt oduglig kugg-hjul med åtföljande brev till en särskild sammankomst angående produktkvalitet. Vi skickade ett svarsbrev till Böndernas hus där vi tackade föreståndaren för hans fina initiativ och bad att han även fortsättningsvis skulle skicka in liknande klagomål, som vi alltid mycket noga följer upp innan vi vidtar synnerligen seriöst menade åtgärder. Vårt brev publicerades i en lokal-tidning i Smolensk, vilket ledde till att bönderna, som det heter, överöste oss med klagomål över än det ena än det andra felet på våra sovjetiska produkter.

Om en arbetarkorrespondent tar tag i den här saken på allvar kan vi åstadkomma fantastiska resultat. I konsumentledet ska arbetarkorrespondenterna bli de som bäst försvarar husmödrar och arbeterskor och tar kooperativ och statliga butiker ”på bar gärning” när de felmäter eller felväger eller försöker sälja utgångna livsmedel. Här ska arbetarkorrespondenten gripa in genom att skriva om saken och genom att direkt protestera i själva kooperativet.

Att se på saken med konsumentens ögon har hos oss, av någon anledning, alltid betraktats som någonting småborgerligt och klagomål på sovjetiska varors dåliga kvalitet har räknats som näst intill attentat mot själva grunden för det sovjetiska systemet. Vi måste sluta betrakta saken på det viset. Det är en angelägenhet al, största vikt, att vi börjar granska det här ur konsumenternas synvinkel.

Och alla företag som i likhet med *Zjirkost* är beredd att (på vissa villkor) framställa väldoftande parfymer av ”högsta kvalitet”, samtidigt som bönder skickar oss exempel på benmjöl, som också framställs vid *Zjirkost*, och klagar på att mjölet ”inte duger att gödsla med, utan bara skräpar ner åkrarna” – ja, sådana företag måste omedelbart ”tas i öronen” och tillrättavisas.

Vi får också reklamationer på undermåliga sandaler tillverkade vid den firma som tidigare hette *Skorochod*. Klagomålen kommer oftast från fjärran guvernement i öster. Uppenbarligen är det så, att den här firman reserverar sina bästa varor för storstäderna, medan sämre varor skickas ut i provinserna. Det här påminner om den utländska glödlampsfirman *Osrans* attityd till oss – glödlampor av högsta kvalitet säljs i Tyskland, medan sämre glödlampor packas i speciella kartonger märkta ”Ost”, därför att man tycker vad skröp som helst duger åt oss. Vi måste på allt sätt bekämpa f.d. firman *Skorochods* ”östpolitik”.

Arbetarkorrespondenterna får inte strunta i att protestera mot varje sådant fall. De måste se till att avslöja de skyldiga, individuellt och kollektivt. Vi måste lära våra handelsföretag och ekonomer ett samvetsgrant förhållningssätt till konsumenterna. I produktionsledet kan arbetarkorrespondenten inte bara hjälpa till via tidningen och konsumentkooperationen, utan också via våra särskilda sammankomster i syfte att höja produktkvaliteten.

Lika stor roll i kampen för produktkvaliteten kan arbetarkorrespondenterna spela genom att skriva om hemlighetsmakeriet i produktionen. Här behövs verkligen arbetarkorrespondenternas argusögon. Arbetarkorrespondenterna måste genom artiklar i pressen avslöja hemlighetsmakeriet på sina företag, ett hemlighetsmakeri som kan vara till förfång för den industriella utvecklingen i allmänhet.

Avslutningsvis fick arbetarkorrespondenterna rådet från kamrat Trotskij att börja föra en ”konsumentdagbok”, där de kan notera alla större och mindre fakta om förekomsten av och kampen mot dålig produktkvalitet. Dessa arbetarkorrespondenternas dagböcker kan senare bli ett värdefullt underlag för att teoretiskt generalisera frågeställningarna och för speciella bokutgåvor.

Arbetarkorrespondenternas debattinlägg

Den centrala punkten vid kvällens sammankomst var de inlägg som gjordes av arbetarkorrespondenterna själva. Deras inlägg, som var fyllda av saklig kritik och noteringar de gjort i praktiken, utstrålade en väldig samhällskraft som verkligen kan bli till stor nytta för att lösa problemen med produktkvaliteten.

Kamrat Ipsarov från tryckeriet *Krasnyj Proletarij* illustrerade sina anmärkningar med exempel på defekta böcker och pappersark. Han uppmanade alla köpare att hjälpa till. Får man en bok där det saknas en sida eller är en sida för mycket ska man absolut lämna tillbaka boken med vidhängande reklamation. Till skillnad från en tidigare talare, kamrat Vorobejtjik, ansåg han att det dåliga trycket inte beror så mycket på tryckeriets personal som på dålig pappers- och färgkvalitet, ojämn pappersskärning, vårdslös transport och förpackning. Kamrat Ipsarov anförde därefter fler exempel på undermåliga varor som man försöker pracka på kunderna: Det säljs t.ex. arbetsrockar som snart bleknar i färgen, i kooperativen säljs härsket smör, holländsk ost som möglar osv. Han betonade att en "konsumentdagbok" är en alldeles nödvändig sak för arbetarkorrespondenterna.

Kamrat Jermilov, som talade för metallarbetarnas 12:e fabrikskommitté, krävde att alla affärer skulle tvingas ta bort skyltar där det fortfarande står att läsa: "Vi tar inte tillbaka eller byter redan köpt vara". Det var med bitterhet som kamrat Smirnova från fabriken *Golutvinskaja Manufaktura* berättade om hur bönderna uppfattar sovjetiska varor. Landsbygden har sedan lång tid ändrat inställning till sovjetmakten – till det bättre. De senaste åtgärderna för att sänka skatterna, för att skapa vissa förmåner för landsbygdens folk och säkerställa leveranser av varor till landsbygden, har mötts med stor sympati bland bönderna. Men så fort samtalet glider över på köp av har och skärar tittar bonden nedlåtande på dem och säger: "Dom där är av sovjetisk tillverkning, ge mig någonting annat".

Flera arbetarkorrespondenter uppehöll sig vid ackordsarbetet, som leder till en jakt efter kvantiteter till förfång för kvaliteten. Vad gäller kvantiteten har vissa företag för länge sedan kommit ifatt och gått förbi förkrignivån samtidigt som kvaliteten har blivit betydligt sämre.

Kamrat Buchlin, som arbetar vid kolgruvan *Iljitj*, betonade också den här aspekten. En av orsakerna till den dåliga kvaliteten är enligt kamrat Buchlin en överdriven sparsamhetsiver inom företagsledningarna: "Man vågar inte satsa en kopek, men förlorar samtidigt flera rubel". En stor brist i kolbrytningen är att man allt för sällan gör analyser av kolets kvalitet. Under högljutt bifall från mötesdeltagarna uppmanade talaren alla olika slags kontrollkommissioner att istället för kontrollrundor på kontoren sänka sig lite djupare, gå ner i gruvorna och framförallt att prata oftare med gamla och erfarna gruvarbetare.

Kamrat Tarnopolskij från Brjansk konstaterade, att en arbetare som utför ett samvetsgrant jobb förmodligen får lägre lön än den som "uppfyller" normen kvantitativt. Ett missförhållande som på något sätt måste rättas till.

Ett mycket intressant inlägg gjordes av kamrat Grisjin, vilken av kamrat Trotskij betecknades som ett föredömligt exempel på en verkligt ärlig arbetare som brinner för arbetarnas produktion. Enligt denne kamrat är produkternas kvalitet i mångt och mycket beroende av arbetsledarnas kvalifikationer. Med oro i rösten talade kamrat Grisjin om unga arbetsledare som inte är tillräckligt noggranna när de synar av färdiga produkter och som tydligen inte heller förmått lära sig detta på skolbänken. Vi måste skicka fler arbetare och inte bara ingenjörer till utlandet för långvarig arbetspraktik.

Om dåliga råvaror, undermåliga verktygsmaskiner och otillfredsställande arbetsförhållanden talade också kamraterna Anisimov, Varlamov, Gromov, Svjatenko, Davydova, Nadvinskaja och Lantsov.

Kampen för produktkvaliteten är ett av villkoren för att nå socialismen

I sitt slutord tog kamrat Trotskij upp några av arbetarkorrespondenternas anmärkningar. Han konstaterade att skyltar med texten ”Vi tar inte tillbaka eller byter redan köpt vara” inte alls borde få förekomma i vårt land. Det borde heller inte vara tillåtet och strider helt mot vår samhällsordning, att affärsföreståndare nonchalerar frågor som kommer från småkunder.

Helt kort svarade kamrat Trotskij på frågor om de uppfinnare som finns bland arbetarna och på förekommen anledning om trakasserier mot arbetarkorrespondenter. Kamrat Trotskij föreslog att varje fall av repressalier mot arbetarkorrespondenter pga att de avslöjat brister i produktkvaliteten, måste rapporteras till de särskilda sammankomsterna om produktkvalitet.

Han uppehöll sig också vid frågan om jordbruksmaskinernas kvalitet. Kamrat Trotskij menade, att vi såväl inom jordbruk som industri nu går in i det andra utvecklingsstadiet, då det gäller att förnya det fasta kapitalet. Produkternas kvalitet måste tjäna syftet att konsolidera sammanhållningen mellan arbetarklassen och bönderna. Vidare uppehöll sig kamrat Trotskij vid behovet av att specialisera våra fabriker och verkstäder.

En av arbetarkorrespondenterna hade ställt frågan: Hur hänger frågan om produkternas kvalitet samman med möjligheten att nå socialismen? – Den frågan är i hög grad på sin plats, svarade kamrat Trotskij: Utan tvivel är det så, att frågan om produktkvaliteten inte bara är en fråga som gäller marknaden. Historien vet berätta, att varje ny samhällsordning har gett en högre arbetsproduktivitet och följaktligen också högre kvalitet. Hos oss står frågan om relationerna mellan den nya socialistiska produktionen och den kapitalistiska produktionen.

Kommer vi att uppnå en högre arbetsproduktivitet och högre produktkvalitet än kapitalismen? Ja, det är den fråga som rättfärdigar eller förkastar vår samhällsordning. Om det är så, att vi jämfört med kapitalismen har produkter som än så länge har ett lägre värde, så är det fullt naturligt för en ung ekonomisk organism. Huvudsaken är ju att vi ständigt växer, att produkterna år för år blir bättre och att förbättringen sker i ett högre tempo än i den kapitalistiska världen. Vi ska inte bara hinna fatt, utan också gå förbi den kapitalistiska produktionen.

Vår samhällsordning ger oss enormt fina framtidsutsikter. Dessa möjligheter måste vi med alla medel ta till vara: Genom såväl monopolet på utrikeshandeln, som med socialistisk protektionism och genom att ständigt observera de olika värderingskoefficienternas rörelser inom vår industri och inom den kapitalistiska industrin. För detta ändamål krävs att vi mobiliserar den breda allmänheten i vårt land. Med våra gemensamma ansträngningar kommer den socialistiska kulturen att hinna ifatt och gå om den kapitalistiska. När vi gjort det är också socialismen fast och orubbligt förankrad.

Pravda 29 september 1925

Översättning (från ryska): Kjell Berglund, oktober 2000.